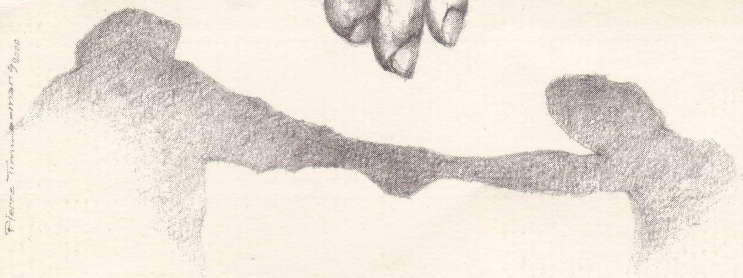

Geef mij je hand.

Edouard Tisserand - 1900

MARIANNE

Dit boekje heb ik speciaal opgedragen aan jou

Colofon

Tekst: Paul Asselbergs

Omslagontwerp: Pierre Timmermans

Bergen op Zoom, november 2000

VOORWOORD

*15 Januari, 'n zwarte dag
Is 't erop of is 't eronder
Iedereen in zak en as
Er gebeurde een klein wonder.*

Dit is het eerste couplet van een 12-regelig versje, dat ik als dank heb geschreven voor enkele intimi, die mij en mijn gezin vanaf het eerste moment na het ongeval op een geweldige manier hebben bijgestaan.

Ik heb het in dit versje over “een klein wonder”, maar misschien had ik wel moeten schrijven “een *groot* wonder”.

Tijdens mijn verblijf in het ziekenhuis in Tilburg en later in het revalidatiecentrum in Rotterdam heb ik meerdere malen gezegd, dat ik, na alles wat ik vanaf het moment van het auto-ongeluk heb meegemaakt, stof genoeg had om daarover een boek te schrijven. Later vroeg ik me ook weer wel eens af:
“Waarom en voor wie zou ik eigenlijk dit boek moeten schrijven?
Wie zou er nou geïnteresseerd zijn in zo'n verhaal?”

Uiteindelijk ben ik toch maar gaan schrijven, al was het alleen al met het doel om het hele verhaal eens “van me af te schrijven?”
Het “krijgen” van een dwarslaesie én een verblijf van een half jaar in een revalidatiecentrum heeft mijn leven immers zodanig veranderd, dat ik het verhaal alleen al dáárom de moeite waard vind om het aan het papier toe te vertrouwen.

Het is zeker niet mijn bedoeling geweest om mijzelf in dit boekje eens flink op de borst te kloppen, zo van:

Kijk eens wat ik allemaal met mijn revalidatie heb bereikt of kijk eens hoe goed ik om kan gaan met mijn dwarslaesie!

Nee, ik ben, hoe gek het misschien ook klinkt, heel erg dankbaar dat er zo veel van de verdwenen functies **spontaan** zijn teruggekomen waardoor ik weer van heel veel dingen van het leven kan genieten. Hebben al die kaarsjes die zo veel mensen voor mij hebben opgestoken dan toch geholpen?

Het tweede couplet van het versje luidt:

*'t Zal niet meer zijn zoals het was
We beginnen een nieuw leven
en gaan genieten van elke dag
want 't leven duurt maar even*

Paul

Zaterdag 15 januari 2000

Het was een doodgewone zaterdag in januari, rond half één in de middag. Een ernstig auto-ongeluk, waarbij ik met voorruit en al uit de auto werd geslingerd, is er echter de reden van, dat ik deze datum nooit meer zal vergeten.

Hoewel ik tijdens en na het ongeval geen moment buiten kennis ben geweest en mij dus vele details van het ongeluk herinner, zal ik deze in dit verhaal buiten beschouwing laten.

Binnen acht minuten was de ambulancewagen ter plaatse en deze bracht mij met spoed naar ziekenhuis Lievensberg in Bergen op Zoom.

Veel later heb ik trouwens gehoord, dat er een traumahelikopter naar de plek des onheils onderweg was, maar omdat de ziekenwagen eerder ter plekke was dan de helikopter, werd deze laatste teruggestuurd. (Gelukkig maar, want ik houd helemaal niet van vliegen en trouwens ook niet van muggen).

In Lievensberg werd al snel geconstateerd, dat mijn nek flink beschadigd was en dat ik een dwarslaesie had. Daarom werd ik even later al naar het St. Elisabethziekenhuis in Tilburg vervoerd, omdat men daar gespecialiseerd is in dit soort letsels.

Intussen was mijn gezin op de hoogte gesteld en naar Lievensberg gegaan. Ik was wel bij kennis, maar praktisch mijn gehele lichaam was verlamd. Mijn gezicht, schouders en rug zagen er gehavend uit. Ik zat onder het slik en had overal blauwe plekken en mijn linkerbovenarm was gebroken.

Achteraf moet ik bekennen, dat ik mij op dat moment totaal niet realiseerde wat er zich in de hoofden van mijn gezinsleden afspeelde. Het moet verschrikkelijk geweest zijn. Mijn toestand was immers zorgwekkend, zo had men in Lievensberg gezegd.

Rond vijf uur reed de ziekenwagen met trage snelheid naar Tilburg toe. Traag, omdat mijn nekwervels moesten worden ontzien. Onderweg heb ik veel gepraat met Marianne en een

verpleger. Laten we het er maar ophouden, dat dit kwam omdat ik in een shocktoestand was.

Toen ik op een brancard het ziekenhuis in Tilburg werd binnengereden, zag ik nog andere familieleden en enkele kennissen staan, allen met zeer zorgelijke blikken. Ook toen realiseerde ik mij nauwelijks wat hen op dat moment bezig hield.

Ik werd de Intensive Care binnengereden en even later kwam er een dokter binnen. Ik zei nogal cynisch tegen hem: “Sorry dokter, ik kan u even geen hand geven”. De dokter antwoordde toen:

“Mijnheer Asselbergs, U zult mij waarschijnlijk nooit meer een hand kunnen geven”. Daarna zei hij: “U krijgt even vier prikjes in uw hoofd en dan gaan we een tractie plaatsen”. Ik wist bij God niet wat dat was, maar een tractie is een soort kroon, die met behulp van contragewichten de nekwervels op hun plaats moeten houden. Enfin, ik kreeg twee verdovingsprikjes net boven mijn wenkbrauwen en ook nog twee in mijn achterhoofd. Ik geloof dat ik toen nog gezegd heb, dat ik het zo’n goedkoop ziekenhuis vond, omdat ik daar maar “voor een prik” lag. Even later werden er vier gaatjes in mijn schedel geboord. Als ik daar nu aan denk, dan hoor ik dat enge geluid nog. Daarna werden er vier schroeven, die de tractie op zijn plaats moesten houden, in die gaatjes gedraaid. Ook kreeg ik nog een strakke kraag om mijn nek en werd ik op een bed gelegd dat zachtjes van links naar rechts bewoog. Ik lag volkomen verlamd in dat bed, met infuus en met extra zuurstoftoediening. Ik kon alleen maar naar het plafond staren en omdat het bed zo hoog stond i.v.m. de gewichten kon ik het bezoek wel horen maar niet zien. Toen iedereen na enkele uren naar huis ging, kon de eerste van een lange reeks van slapeloze nachten beginnen.

De volgende morgen

De volgende morgen, zo lees ik in het dagboek dat Marianne vanaf de dag van het ongeluk heeft bijgehouden, keek ik (hoe bestaat het eigenlijk) toch nog redelijk positief naar de toekomst. Ik had die nacht weliswaar al op een rijtje gezet wat ik in de toekomst allemaal niet meer zou kunnen, maar bij mij overheerste toch duidelijk het gevoel van:

Ik ben er gelukkig nog.

Ik vroeg aan Marianne, die al vroeg aan mijn bed stond, om enkele afspraken af te zeggen. Ook moest de pas gekochte nieuwe auto worden afbesteld, kortom, ik was ondanks alles nog steeds een regelneef.

Inmiddels was aan de hand van röntgenfoto's duidelijk geworden, dat de vierde en vijfde halswervel verplaatst (vershoven) waren en dat er sprake was van een hoge dwarslaesie. (Bij beschadiging van halswervels, een mens heeft er acht, spreekt men van een *hoge* en bij beschadiging van ruggenwervels spreekt men van een *lage* dwarslaesie).

Nou moet ik eerlijk zeggen, dat ik eigenlijk, voordat ik er zelf mee te maken kreeg, niet wist wat nou precies een dwarslaesie is. Ik zal het eenvoudig zeggen: een dwarslaesie is een beschadiging van het ruggenmerg. In dit merg, dat de verbinding vormt tussen de hersenen en de zenuwen in het lichaam, lopen beweging- en gevoelssystemen. Deze zijn bij een dwarslaesie geheel of gedeeltelijk onderbroken. In de meeste gevallen treedt dan ook verlamming op en is het gevoel verdwenen.

Nou hangt het helemaal van de ernst van de beschadiging af of (gedeeltelijk) herstel daarna nog mogelijk is. Dat valt in het begin niet of nauwelijks te zeggen en geen enkel geval is hetzelfde. Maar stel jezelf eens voor: je wilt je arm of been bewegen en er gebeurt helemaal niets! Die ervaring vergeet ik mijn hele leven niet meer.

Maandag 17 januari, de dag van de operatie

Op de maandag na het ongeval werd ik geopereerd. De neurochirurg kwam mij van tevoren uitleggen wat hij zou gaan doen. Via de hals zou er een kunststof bruggetje worden ingebracht, dat de vierde en vijfde halswervel weer op hun plaats zou zetten. Dit bruggetje zou met vier bouten aan de wervels worden vastgeschroefd. Nou heb ik altijd al iets met woordspelingen gehad en u kunt het geloven of niet; toen de chirurg zijn verhaal deed over mijn dwarslaesie en het plaatsen van bouten, moest ik onwillekeurig aan Desi Bouterse denken. Misschien was ook ik wel van de “coke”.

Na deze operatie werd ik weer wat mobieler. De tractie mocht van mijn hoofd (ik was geen tractielijder meer) en ik mocht weer op een “normaal” bed liggen. Het spreekt voor zich, dat een dergelijke ingreep geen kattenpis was. Ik kreeg veel vocht toegediend en ik had mede daardoor een heel opgezwollen gezicht. Van de revalidatiearts kreeg ik twee zogenaamde functiehandschoenen omgedaan, waarbij mijn handen kunstmatig in een vuisthouding werden gehouden. Hiervan zou ik eventueel later voordeel kunnen hebben!!

In het ziekenhuis staat een heel team voor je klaar: een revalidatiearts, een fysio- en ergotherapeut, een maatschappelijk werker, een psycholoog, enfin, noem maar op. Ik kan slecht namen onthouden, maar de naam van de psychologe vergeet ik niet meer. 't Is geen grapje, ze heette mevrouw Jeuken.

Zij constateerde duidelijk een shocktoestand bij mij. Ik kon niet huilen en ik kon ook niet kwaad zijn. Kortom, ik onderkende de hele situatie niet of nauwelijks.

Omdat ik met mijn handen niets kon doen, dus ook niet op een belletje kon drukken, zette men een blaasbel boven mijn mond, waarmee ik de verpleging kon roepen. Die blaasbel vond ik een uitkomst, want als ik jeuk had in mijn gezicht, kon ik hem ook als krabbertje gebruiken. Het zijn ook hier weer de kleine dingen die het doen en waar je soms zo blij mee kunt zijn.

Brieven, kaarten, telefoontjes, bloemen enz. enz.

Inmiddels deed de tamtam in Bergen op Zoom over mijn ongeluk flink de ronde. Je zou bijna gezegd hebben: wie is er van mijn ongeluk nog niet op de hoogte?

De eerste berichten waren natuurlijk heel erg somber. Al gauw werd er gezegd: “Paul komt nooit meer thuis, die komt in een verpleeghuis terecht”.

Ik ontving stapels post, maar er waren ook veel mensen die mij wel een kaart wilden sturen, maar niet wisten wat ze erop moesten schrijven. “Beterschap” schrijf je toch niet als je weet dat iemand verlamd is en niet beter kan worden, zo dachten velen. Daarom kreeg ik heel veel brieven. Daarin kon men beter zijn gevoelens onder woorden brengen.

Thuis en bij andere familieleden stond de telefoon roodgloeiend.

Wat een aandacht, wat een medeleven, wat verschrikkelijk lief allemaal!!

Ik vond die enorme belangstelling wel leuk. Wat dat betreft was er in mij niet zoveel veranderd. Ik stond altijd graag in de belangstelling, maar dan liever niet op deze manier.

De bewoners in mijn straat hadden spontaan een geldinzameling gehouden. Ik moest er zélf maar “iets moois” voor kopen. Het werd een cd-speler. Daar zou ik op mijn kamer veel plezier van hebben. Ik heb de burens natuurlijk bedankt en hen beloofd, dat ik er uitsluitend *straatmuziek* op zou afspelen.

Op een ochtend werd er een bijzonder mooie aardewerk pot met droogbloemen mijn kamer binnengebracht. Op de buitenkant van de pot was een versje ingebrand met de volgende tekst:

Je hebt bij ons als Erelid nog steeds een plaats apart.

Je bent misschien wel uit 't oog, maar zeker niet uit 't hart.

Afzender: Vastenavendfanfare 01640.

Bij het lezen van dit gedicht vloeiden mijn eerste traantjes.

Hoe lief van hen, maar ook hoe lief van die vele honderden andere mensen die mij een hart onder de riem staken. Marianne en de kinderen hebben vanaf de eerste dag alle brieven en kaarten boven mijn bed gehangen. Het was in de korte tijd dat ik in Tilburg lag al een indrukwekkende verzameling.

Slapeloze nachten

Slapen deed ik vooral die eerste nachten heel erg slecht. Ik kon en mocht mij nauwelijks bewegen en daardoor waren die lange nachten voor mij een crime. Ik zag dan ook als een berg tegen de nachten op; ik was een echte nachtopziener.

Een verpleegster zette op mijn verzoek steeds de cd “Only love” op van Louis van Dijk. Dat ontlokte bij mij op zeker moment het korte rijm:

*Ik lig op bed en pieker me suf,
Louis van Dijk speelt: “Only love”.*

Ik lig nu een week in Tilburg. Er werd door de fysiotherapeute verteld dat ik inmiddels als patiënt was aangemeld bij het revalidatiecentrum Rijndam in Rotterdam.

In het dagboek lees ik, dat ik na een verblijf van een week in Tilburg voor het eerst even uit bed mag. Dat gebeurde met een speciale tillift. Ik werd hiermee in een zeil uit bed gehesen en vervolgens heel voorzichtig in een rolstoel gezet. Die eerste keer was voor mijn gezin en mij best een emotioneel moment. Ik was een beetje bang om in zo’n zeil te hangen en vroeg me af of het wel sterk genoeg was. De gezellige, mollige verpleegster Nel stelde mij gerust door te zeggen, dat zij zelf wel eens proefkonijn was geweest in die lift, waarop ik zei: “Oh, als dat ding jou kan houden, dan hoeft ik niks te vrezen”. Ach, ze kon gelukkig best wel tegen een grapje.

Natuurlijk vonden ook de sanitaire stops in bed plaats, hoe moeilijk die soms ook verliepen. Ik vond dat vreselijk en eigenlijk onmenselijk. Marianne had in haar boek genoteerd, dat ik tegen de verpleegster zei, dat ik me niet zou “opwinden” en dat ze tijdens het laxeren best wat “schijtmuziek” mocht opzetten.

De nachten waren, zoals reeds gezegd, vreselijk. Ik mocht om de vier uur, dán weer op mijn linkerzij, daarna op mijn rug en dán weer op mijn rechterzij liggen.

Op een nacht moest een nachtbroeder (broeder Pieter) mij om de vier uur “verleggen”. Toen de tijd van verleggen nog lang niet gekomen was, belde ik hem en vroeg hem of hij me om wilde draaien, want ik hield het niet meer uit van de pijn.

Zijn reactie was: “Nee, daar beginnen we niet aan, die vier uren zijn nog lang niet om. Vier uur is vier uur!!”

Ongelooflijk toch?

Dit was mijn slechtste nacht in de gehele periode.

Ik liet Marianne in het dagboek opschrijven:

*“Ik lig op bed en denk aan Pieter,
nog even en dan begint weer het gesodemieter”.*

Ik zal deze man niet gauw meer vergeten. Hij droeg een staartje. Ook dat nog!!

Inmiddels kwam mijn neurochirurg, Dr. Mayer, weer eens langs om te vragen hoe het ging. Hij was heel erg tevreden met het feit, dat ik mijn linkerbeen een beetje kon optrekken en mijn linkerpols een beetje kon draaien.

*De nachten duren heel erg lang
De dagen worden saaier
De wervels staan weer op z'n plek
Dankzij dokter Mayer.*

Dr. Mayer werd tijdens de operatie bijgestaan door Dr. Bonnet.

Ik vond dat een leuke naam. Deze deed me aan onze pastoor van vroeger denken. Dr. Bonnet kwam mij ook bezoeken. Ik weet nog, dat ik hem voor zijn hulp bedankte en zei:

“Dr. Bonnet, ik neem mijn petje voor u af”.

De operatie van de arm

Mijn linker bovenarm was gebroken en nog steeds niet geopereerd, omdat ik niet op mijn buik mocht liggen en dat was blijkbaar nodig om mij te kunnen opereren.

De twaalfde dag na het ongeluk werd mijn arm geopereerd. Er werd een pin in mijn arm gezet en ook die werd met schroeven vastgezet. Alweer een sterk staaltje!!

De operatie was behoorlijk ingrijpend geweest. Ik had veel bloed verloren en ik kreeg daarom extra bloed toegediend. Ik heb toen blijkbaar nog tegen de dokter gezegd: “Ik krijg toch geen bloed uit België zeker, want ik ben nu nog zo helder”.

De belangstelling van familie, collega's, vrienden en kennissen bleef onverminderd groot.

Zuster Nel overhandigde mij weer eens een flinke stapel post.

Ik zei: “Allemachtig, weer zoveel post”, waarop ze zei: “Je zult het wel verdiend hebben”, waarop ik vroeg: “het ongeluk of de post?”

De ene of de andere dag scheelde soms veel hoe mijn stemming was. Dat gold natuurlijk ook voor het thuisfront. Bezoek leidde me erg af, maar was ook meestal erg vermoeiend.

Een goede verstandhouding met het verplegend personeel vond ik heel erg belangrijk. Ik had daar gelukkig geen klagen over. Het klikte meestal wel. Er waren zelfs heel lieve verplegers bij die me heel goed begrepen en me van tijd tot tijd moed inspraken.

Er was ook een heel sterke verpleger bij die mij in z'n eentje kon optillen. Later heb ik horen vertellen, dat hij zelfs het ziekenhuis had opgelicht.

Een dag na de operatie van mijn arm kwam de chirurg mij opzoeken. Hij vertelde me, dat ik bij het verlaten van de OK naar hem had gezwaaid. Ik dacht, dat hij een grapje maakte, maar hij vroeg mij heel serieus: "Probeer nóg eens naar me te zwaaien?". Ik kon mijn ogen niet geloven toen ik ineens met mijn linkerarm wat omhoog kon bewegen. Ook de dokter stond opnieuw versteld. Ik hoor hem nóg zeggen: "Niet te geloven!".

Was dit het begin van een klein wonder??

Ik kreeg regelmatig fysiotherapie. Ik moest leren om kaarsrecht in mijn bed te liggen. Ongemerkt lag ik meestal krom in bed, terwijl ik nooit bananen at.

Af en toe mocht ik in de rolstoel naar de koffiekamer om dáár bezoek te ontvangen. Dat was gezelliger dan aan bed, en ook weer eens wat anders dan naar het plafond te liggen staren.

Op één van de muren in de gang zag ik de volgende spreuk hangen:

“Vriendschap verdubbelt de vreugde en halveert het verdriet”.

Wat kunnen sommige mensen toch mooie dingen schrijven!!

Op zeker moment kreeg ik te horen, dat ik op 3 februari naar het revalidatiecentrum Rijndam in Rotterdam zou gaan. Ik zag dat wel zitten, want daar zou dan toch het “echte grote werk” moeten beginnen.

Revalidatiecentrum Rijndam

Na een verblijf van bijna drie weken in Tilburg ging ik met de ziekenwagen naar Rotterdam.

“Wat staat me daar te wachten”, zo vroeg ik me af. Na wat plichtplegingen werd ik met bed en al naar de “huiskamer” gebracht. Ik herinner mij dat moment als zéér confronterend.

Ik zag er alleen maar gehandicapten in rolstoelen, in bedden of met krukken. Vreselijk was dat, al die stumpers en ik hoorde daar vanaf nu ook ineens bij!! Onder hen waren verkeersslachtoffers, mountainbikers, mensen met MS, bedrijfsongevallen en helaas ook enkele mislukte zelfmoordgevallen. Elk mens met zijn eigen drama, met zijn eigen verhaal, met zijn eigen onzekere toekomst.

Ik werd na de lunch naar een vierpersoonskamer gebracht. Ik lag dus met drie andere dwarslaesiepatiënten op één kamer. Als dat niet confronterend is, dan weet ik het niet meer. Het is daarom denk ik ook zeer begrijpelijk, dat ik enige tijd nodig had om te wennen aan deze situatie. Ik hield mij regelmatig met de volgende vragen bezig: **Zullen er nog functies terugkomen én...hoe lang zal ik hier moeten blijven?**

Bij het intakegesprek stelde ik uiteraard deze vragen ook, maar daar kon men geen zinnig antwoord op geven. Heel voorzichtig schatte men in, dat ik moest rekenen op een verblijf in Rijndam van negen á tien maanden. Met zulke termijnen in het vooruitzicht moet je gewoon je verstand op nul zetten en vooral **geduldig** zijn.

Ik heb dan ook vanaf het begin af aan tegen mezelf gezegd:

Je moet hier net zolang willen blijven, totdat er geen vooruitgang meer te constateren valt.

De volgende dag kreeg ik al te maken met een zogenaamd “opzit”schema. Ik mocht drie maal per dag één uur in een rolstoel zitten. Dat was fijn, want ik had immers bijna drie weken plat in bed moeten liggen.

Blaas t'm maar op

Aan mijn bed had ik niet alleen een blaasbel hangen om de verpleging te roepen, maar ik had óók nog een blaaspijpje om de tv te bedienen. Als ik één keer blies ging de tv aan en als ik wéér blies ging de zender op 1, 2, 3 enz., maar als ik bijvoorbeeld van zender 6 naar zender 5 wilde schakelen, dan moest ik één keer flink zuigen.

Niet te geloven hè, wat een techniek.

Nou heb je er wel eens programma's bij, waar je van denkt: "blaas t'em maar op", óf het is een programma waar je een puntje aan kunt zuigen, dus een blaaspijp is soms toch wel makkelijk.

Kranten lezen lukte me niet, want ik kon ze niet vasthouden.

Met het eten moest ik "gevoerd" worden. Ik kon dus eigenlijk niks. Ik wil hier nou niet extra zielig doen. Ik wil alleen maar aangeven hoe hulpbehoevend ik was en welk een zware taak op de schouders van Marianne rustte. Voor het afspreken van bezoek beheerde zij een agenda om te voorkomen, dat er teveel bezoek tegelijk zou komen. We hadden, zo vonden wij, ook vaak te weinig tijd voor onszelf.

De fysiotherapeut had inmiddels bemerkt, dat ik mijn linkerduim een paar millimeter kon bewegen. Ik heb daarna met heel veel moeite maar mét succes geprobeerd een koekje van de tafel te pakken. Dit echte millimeterwerk bracht blijdschap en weer wat hoop voor de toekomst. We zagen weer een klein lichtpuntje.

Een minpuntje was, dat de operatiewond aan mijn linkerarm (elleboog) open was gegaan met alle narigheid van dien. Er bleek een flinke holte in te zitten, die twee maal daags met gaas en een zoutoplossing moest worden schoongehouden. Wat kon dáár veel gaas in zeg!!

Staan in een “statafel”

Op 10 februari, dus bijna een maand na het ongeval, werd ik vastgebonden op een z.g. sta-tafel, die elektrisch in een verticale stand kon worden gebracht. Dat was een vreemde gewaarwording. Allemachtig, dat viel tegen zeg. Ik werd duizelig en kreeg er hartkloppingen van.

Regelmatig werden de bewegingen van alle spieren aan de armen, handen en benen gemeten. Er was hier en daar verbetering te constateren, maar van sommige spieren werd ik niet vrolijk. Die bleven op nul staan. De linkerzijde van mijn lichaam was iets beter dan de rechterzijde. Ik kon niet goed rechtop zitten in een stoel. Dat had alles te maken met een slechte rompbalans.

Omdat ik mij niet zelf kan verplaatsen in een rolstoel, kreeg ik een elektrische rolstoel (niet te verwarren met een elektrische stoel). Deze stoel kon ik met mijn linkerhand bedienen. Daar was wel enige oefening voor nodig. Op mijn rijvaardigheid kom ik later nog terug, want daar is nog wel wat bijzonders over te vertellen.

“Wat zal er met fysiotherapie bereikt kunnen worden”, zo vragen we ons regelmatig af.

Marianne maakt heel veel uren en verliest flink wat energie. Elke dag naar Rotterdam reizen met daarnaast de normale en abnormale dagelijkse beslommingen, dat is geen flauwekul. Gelukkig kan zij het zó regelen, dat ze meestal ’s avonds met het bezoek mee terug kan rijden naar Bergen op Zoom.

De weekenden zijn lang en vaak heel zwaar. We eten meestal om beurten, want ik kan dat niet zonder hulp.

Natuurlijk hadden we allebei onze betere en slechtere dagen. Het is ook niet niks. Onze levens zijn totaal veranderd.

Het was op de zaterdagmorgen van het Neuzenbal, ik weet het nog goed. Ik zag vanuit mijn bed de zon volop schijnen, de lucht was prachtig blauw. Ik wilde zo graag naar buiten, maar dat kon niet. Ik had het daar heel moeilijk mee. Ik zette een cd van Händel op, maar dat werd me op een gegeven moment toch teveel. Die muziek maakte mij nog treuriger. Ik heb de cd toen maar afgezet. Ik was met mijn gedachten ook bij het Krabbegat waar die avond het startsein voor de Vastenavond zou worden gegeven. Ik dacht natuurlijk ook aan het Dweilbandfestival, dat ik zou moeten missen. Het zou mijn elfde en tevens laatste keer zijn als voorzitter van de jury. Ik dacht ook aan de Sloffentocht. Ik had mij daar in november nog als eventuele reserve-deelnemer voor aangemeld. Nou, ik slofte dus niet!!

Ook slofte ik niet, omdat ik van het vele liggen in bed een doorligplek had gekregen in de bilnaad. *Decubitus* is een mooi woord voor *doorligplek* en dat is een zeer gevreesd verschijnsel bij mensen, die nauwelijks of geen gevoelszenuwen in hun lijf hebben. Zo'n wondje kan namelijk van kwaad tot erger worden met de consequentie, dat je soms maanden in bed moet blijven totdat het over is. Dat ik dit kreeg was voor mij natuurlijk een grote tegenvaller, vooral omdat de dokter in dit huis onverbiddelijk was: ik moest net zolang in bed blijven tot het over was. Dat werden twee lange weken en daarna volgde weer een opzitschema van elke dag één kwartier langer uit bed.

Vreselijk, wat waren dat lange dagen. Er is dan ook veel tijd om te piekeren. En wat ook zo erg was: de therapieën gingen merendeels niet door. Dat was dus stilstand in plaats van vooruitgang

Vastenavond 2000

Vastenavond verdient in dit boek een apart hoofdstuk, want hoe “het Krabbegat” aan mij gedacht heeft, zal ik nooit meer vergeten. Het begon al bij het Bergs Dictee, dat ik vanaf de eerste keer steeds als deelnemer had bezocht, maar dat ik nu helaas moest missen.

Uit het verslag in de krant van de dag erna maakte ik tot mijn niet geringe verbazing op, dat men na afloop van het Dictee spontaan voor mij met de pet was rondgegaan om een “passend” cadeau te kopen. Ik was hierdoor behoorlijk aangedaan. Men had van het geld een originele tekening van Louis Weijts gekocht, die ik later in een mooie lijst mocht ontvangen. Het onderwerp luidde:

Leut tegen het chagrijn; 11 tegen 0.

Een paar dagen na het Neuzenbal kwam de Voorzitter van de Financiële Commissie met een boer van de Stichting Vastenavond met enkele leuke cadeaus mij bezoeken. Zij vroegen mij of ik al had nagedacht op welke manier ik mijn afscheid als juryvoorzitter van het Dweilbandfestival zou willen vieren.

Wat fantastisch vond ik dat, wat ontzettend lief en wat een eer!!

De Stichting wilde mijn afscheid, ondanks mijn ongeluk, niet ongemerkt voorbij laten gaan. Ik heb toen heel voorzichtig laten doorschemeren, dat ik zeer vereerd zou zijn als Prins Wannes II kans zou zien om een keer in Rijndam langs te komen. (Later hoorde ik, dat de 'n 'Òðg' eid toevallig in Rotterdam werkt).

Tijdens dit hele fijne gesprek aan mijn bed hebben we het ook over mijn eventuele opvolger gehad. Heel toevallig, of misschien juist niet, kwamen we alledrie met dezelfde persoon naar voren, namelijk Henk Witjes. Hij is het uiteindelijk ook geworden. Enkele weken later is Henk bij me op bezoek geweest. Ik heb hem nog wat van mijn ervaringen kunnen meegeven.

Met de woorden: “Paul, je hoort er nog wel van”, vertrokken beide boeren daarna richting Krabbegat.

Enkele dagen later ontstond er weer spontaan een actie voor mij, deze keer op touw gezet door de BRTO, onder het motto:

”Help Paul de Vastenavond door”.

Niet te geloven toch? Ik kreeg radio-opnamen door Kees Spikker toegestuurd en ik ontving, binnen een tijdsbestek van circa twee weken, ongeveer tachtig kaarten van mensen die mij allemaal sterkte wensten en moed inspraken. Fantastisch vond ik dat.

De muur tegenover mijn bed werd elke dag voller met brieven en kaarten, natuurlijk van de Peperbus, Groeten uit Berrege en wat dies meer zij. Ook de Bergse Millenniumkalender, waarop de Prins, Nar en de Burgemeester voor de pui van het stadhuis staan, hing aan de muur. Het meest bijzondere vond ik, dat er wel vijftig kaarten bij waren van mensen die ik niet ken, maar die mij wél kenden en die mij moed inspraken met teksten als:

“Me n’ouwe van oe”, “Ge kom toch wel trug, éh kul” en “Nou legde zellef bij de stukke” (dat slaat op mijn versje van de Verliefde Asperge).

Die hele BRTO-actie heeft mij in die moeilijke dagen enorm goed gedaan. Ik heb er een apart kaarten- en fotoalbum van kunnen samenstellen.

Vermeldenswaard is nog één kaart met de volgende tekst:

“Hallo Paul, we horen dat het zo goed met je gaat. Je gaat al meer vooruit dan wij vreesden”. Ach, ik snap gelukkig wat ze eigenlijk bedoelden.

Het hoogtepunt van deze vastenavondtijd was voor mij ongetwijfeld het bezoek op maandag 28 februari van `Oòg’eid Prins Wannas II, samen met de Voorzitter van de Stichting, de Voorzitter van financieel en de ‘Offotograaf.

Ik lag vanwege de doorligplek helaas op bed, maar Marianne had een speciale VIP-room georganiseerd, met koffie en worstenbroodjes. Ze had er ook een cd-speler weggezet met daarin het nieuwe liedje en ze had zelfs ook nog een prachtig Vastenavendbloemstuk gemaakt met prei, peeën, vitrage en 'n rooie zaddoek. Kortom, helemaal in stijl.

De Prins kwam direct van z'n werk in z'n kiel, met zuidwester en Gouwe Krab met de lift naar de derde verdieping van Rijndam. Hij werd wat vreemd aangestaard door een paar verplegers en patiënten, maar dat interesseerde hem gelukkig niks. Even later kwamen de andere boeren, eveneens in vol ornaat de kamer binnen. Wat had ik naar dit bezoek uitgekeken zeg en wat was ik apetrots!! Ik kreeg verscheidene cadeaus, onder andere het inmiddels beroemde Jubileumboek "5 x 11", deze keer zelfs in een mooie rode fluwelen kaft. De Prins schreef er direct wat persoonlijks in. Heel fijn. We mogen elkaar heel erg graag. Daarna kreeg ik van hem, als dank voor mijn 10-jaar juryvoorzitterschap, een bronzen tuba mét inscriptie. Daar was ik natuurlijk heel erg blij mee.

Ik had in de dagen en nachten daarvoor kans gezien om een gedicht te maken met de bedoeling om de vele mensen die in deze tijd aan mij gedacht hadden speciaal te bedanken, maar hoe kon ik hen allemaal bereiken? Toen had ik bedacht: Als de Prins nou tóch op bezoek komt, dan ga ik aan hem vragen of mijn gedicht op de officiële sluiting van de Vastenavond mag worden voorgelezen. Ik had overigens nog nooit zoveel moeite met een gedicht gehad als met dit gedicht, want ik kon namelijk zelf niet schrijven. Als ik dan 's nachts weer eens vier regeltjes bij elkaar had verzonnen, dan moest ik die goed onthouden om vervolgens aan de verpleging te vragen om dat coupletje even op te schrijven. Het gedicht kwam zodoende met stukjes en beetjes tot stand. Toen het klaar was heeft iemand het voor me uitgetypt.

Het gedicht gaat als volgt:

*Dweilen in ons mooie stadje,
van 't Spuihuis tot d'n 'Am
'k eb 'r veul aan motte denke,
vanuit m'n bed in Rotterdam.
Ik 'ad Nol Leys graag zien soleren,
mè z'n pratje op 't biljart.
Daddik dat 'eb motte ontbere,
ging mijn echt wel aan m'n 'art.
Da'k 't Dweilbendfestival moest misse,
dee mij netuurluk 'éél erg zeer.
Ik ken 't zellef 'aast nie gelòòve,
't was dees jaar m'n ellefde keer!
Henk Witjes nam de fakkel over,
'ij is 'n bekwame vent.
'IJ kwam mij nog spesjaal bedanke,
want ik schreef dees jaar nog 't reglement.
Zellefs d'n 'Òòg' eid is mijn wiste begroete,
met de Voorzitter en de Gròòtste Boer.
G'ad ze motte zien, al die Rotterdamse snoete,
van Vastenavond snappe z'ier gin moer!!
Ge mot die brieve bove m'n bed zien 'ange,
ge wit echt nie wagge ziet!
Ik wil oe dèèrvoor graag bedanke.
Gelòòf mar da'k dèèrvan geniet.
Uit die veule lieve wense,
put ik elke dag weer kracht.
Dèèrom zeg ik: Beste mense,
fijn dagge aan mijn 'et gedacht.
Tenslotte wil ik oe nog iets belove:
Revalidere ga nie vlug,
maar ik kom deze slag te bove.
Volgend jaar ziede mijn weer trug.*

Aan het eind van het bezoek van de Prins heb ik dit gedicht aan hem voorgelezen. De Voorzitter zei, dat hij het zeker tijdens de Sluiting zou laten voorlezen. Uiteindelijk heeft mijn opvolger Henk Witjes dat gedaan. Hij deed dat kennelijk zó mooi en op zo'n indrukwekkende manier, dat ik naar aanleiding van zijn optreden ook weer enkele lieve brieven van Krabben heb gekregen.

Voldaan, maar ook heel erg moe, werd ik in mijn bed weer terug naar mijn kamer gereden.

Een klein wondertje

Ik had tijdens het bezoek wat alcoholvrij bier gedronken, (ik kon inmiddels met mijn linkerhand al voorzichtig een glas vasthouden), toen er op mijn kamer een klein wondertje gebeurde: ik kon voor de eerste keer spontaan zelf plassen zonder gekatheteriseerd te hoeven worden.

Vanaf dat moment lukte dat elke keer wat beter en na enkele weken betekende dit het einde van het dagelijks katheteriseren. Dit lijkt misschien een wat minder belangrijke gebeurtenis. Nou, ik kan u zeggen, dat dit van onschatbare waarde is. Menig patiënt was dan ook jaloers op mij.

Zo, nou hou ik even op met m'n opschepperige gezeik.

Een domper

De volgende dag kreeg ik weer fysiotherapie. Mijn therapeut Jan (een kanjer) kwam bij mijn bed staan, hielp mij met het op de rand van mijn bed zitten en trok mij daarna aan mijn armen om te gaan staan. Ik ging staan, maar vraag me niet hoe!! Ik wist niet hoe ik mijn evenwicht kon bewaren. Het was heel erg confronterend. Het lukte me zonder hulp niet om te blijven staan. Toen zette de therapeut ook nog een grote spiegel voor me en toen werd het probleem me helemaal duidelijk.

Ik weet nog goed, dat dit keiharde feit, ná alle euforie van de Vastenavond, toen als anticlimax over mij heen kwam. Ik maakte daarna dan ook enkele heel moeilijke dagen door.

Gelukkig kwam er ook nog een klein lichtpuntje: ik mocht naar een tweepersoonskamer verhuizen.

“Misschien kan ik daar wat beter slapen”, zo dacht ik.

Ik bleef nog steeds veel bezoek ontvangen. Somt iets té veel. Dan bleef er te weinig tijd over om met Marianne wat bij te praten. Meestal ging het bezoek, dat mij na het ongeluk weer voor het eerst zag, toch nog een beetje opgelucht naar huis terug, omdat men mijn situatie eigenlijk (nog) erger hadden ingeschat.

Ik probeerde vooral leuke dingen, die ik soms had meegemaakt, aan mijn bezoek te vertellen. Dan konden we weer eens samen lachen en was het toch nog gezellig, ook al waren we in een revalidatiecentrum.

Als onderdeel van de ergotherapie moest ik gaan proberen om mijn linkerhand wat meer te gaan gebruiken. Zo kreeg ik een washandje om mijn hand en moest ik proberen mijn gezicht te wassen. Ook kreeg ik mijn scheerapparaat in mijn handen gestopt, maar dat kon ik zelf niet aan- of uitzetten. Ik zie mij nog naar de verpleging in de gang rijden om mijn zoemend scheerapparaat uit te laten zetten. Toen dat gebeurd was, scheerde ik weer weg.

Inmiddels had ik weer eens blaasontsteking (ik zat gelukkig niet in een dweilband) en moest ik ook mijn oren laten uitspuiten bij de dokter. Toen ik na die behandeling bij de dokter wegging zei hij: “Mijnheer Asselbergs, als u niks meer hoort, dan is het goed”.

Een dwarslaesie krijg je niet alleen

Ik maakte hier weer wel een grapje, maar al lezend in het dagboek van Marianne word ik weer opnieuw herinnerd aan de bijzonder moeilijke tijden die ook zij alsmaar moest doormaken.

Elke dag naar Rotterdam, dat is niet niks. Vaak maakte ze bezoekjes mee, die voor haar minder interessant waren. Alweer die zelfde vragen, alweer die zelfde antwoorden die ze al zo vaak had gehoord. En thuis altijd weer die voice-mail afluisteren en beantwoorden. En ook steeds vaker bemerken, dat een verhuizing in de nabije toekomst onvermijdelijk is. Daarnaast heeft ze ook wel eens moeite met het feit, dat zo velen aan haar vragen hoe het met mij gaat en zelden vragen hoe het met haar gaat.

Inmiddels zat ik hele dagen in mijn elektrische rolstoel met linkse bediening. Ik werd er steeds handiger mee, tenminste, dat vond ik, maar die mening werd door de meeste mensen in Rijndam niet gedeeld. Het was voor mij in elk geval een ideaal vervoermiddel, dat mij een stukje onafhankelijker maakte.

Een gewone, handbewogen rolstoel, die de meeste patiënten tot hun beschikking hadden, was aan mij niet besteed, omdat ik met mijn rechterarm niet aan een wiel kon draaien.

Rolstoelstaaltjes

Ik zei al, dat ik niet zo handig was met mijn elektrische rolstoel. Het gebeurde op een avond in het restaurant van Rijndam.

Het was er erg druk en weg was dus ook weer onze privacy. De mensen zaten als het ware op je lip. Marianne moest mij altijd helpen bij het eten, dus het was wel prettig als we naast elkaar konden zitten. Toen we op een gegeven moment zagen, dat een paar tafels verderop mensen klaar waren met eten, zei Marianne tegen mij: “We gaan lekker aan die andere tafel zitten. Ik neem de borden en glazen alvast mee, kom jij daar ook naar toe?”

Ik zei: “Ja, ik kom zo”. Ik zette de schakelaar aan en reed per ongeluk met een wat hoge snelheid naar achteren en botste tegen een mijnheer aan die aan de tafel achter mij zat te eten. Ik draaide mijn hoofd een klein beetje om en zei tegen hem: “Sorry hoor, hij stond iets te snel”, waarna ik weer naar voren reed, richting Marianne. Even daarna hoorde ik allemaal mensen roepen, zo van: “Hoooooo...héééééé, kijk eens wat je doet!!!!”

Voordat ik er goed en wel erg in had, zag ik dat die mijnheer met zijn stoel aan de mijne vastzat, zodat ik hem mee door de eetzaal sleurde. Hij had zijn mes en vork nog in zijn handen en moest nog lachen ook. De halve eetzaal zat ook krom van het lachen en bij mij liepen ook de tranen over mijn wangen.

Toen ik de avond daarna het restaurant kwam binnenrijden, zag ik diezelfde man weer aan tafel zitten. Toen hij me binnen zag komen, riep hij nogal luid: “Oppassen mensen, daar is tie weer”.

Een paar dagen later was ik op gesprek bij de psycholoog. Het was wel een aardig gesprek, maar ik vond eigenlijk toch, dat ik er niet zoveel aan had. Ik vind, dat een mens zoveel mogelijk zelf moet proberen om zijn problemen de baas te kunnen, maar dat even terzijde.

Toen ik de kamer van de psycholoog verliet, bleef ik nog even in de deuropening staan om hem een hand te geven. Plotseling gebeurde er iets gekks. Hoe het kwam, weet ik nou nog niet, maar

ineens begon mijn stoel te rijden en stond ik in een mum van tijd bijna loodrecht tegen de linkerdeurstijl aan, met knipperende alarmlichten. We schrokken ons allebei te pletter. De psycholoog die inmiddels rijp was voor de psychiater, riep heel angstig: “Mijnheer Asselbergs, wat doet u nou. Ik kan mijn kamer niet meer uit”, waarop ik zei: “Ik weet het ook niet, misschien kan iemand ons helpen”. Gelukkig gebeurde dat. Ik zie me, als ik er nu weer aan denk, nog tussen de deurstijlen hangen.

Nu ik het over mijn rolstoelcapades heb, schieten mij nog meer lachwekkende capriolen te binnen.

Ik reed op 'n dag naar mijn bezoek toe dat op de begane grond op mij zat te wachten. Ik nam mijn doosje sigaren (Wilde Havana's) mee en legde dat naast me in de stoel. Terwijl ik door de gang van mijn afdeling reed, viel het doosje door een of andere spleet op de grond en in dezelfde seconde reed ik er met mijn zware wagen overheen. Alle sigaren waren kapot. Het waren hééle Wilde Havana's geworden.

Op een zonnige dag zat ik met enkele andere patiënten buiten in het zonnetje. Eén van de patiënten had een katheter en zijn urinezak bleek vol te zitten. Hij lag op een bed. Het was voor hem onmogelijk om zelf om een nieuwe katheterzak te gaan. Ik bood hem daarom aan om er met mijn “Bolide” gauw even een te halen. Nadat ik die van de verpleging had gekregen, legde ik de zak, net als mijn sigaren, naast me in de stoel. U raadt het al. Even later draaide de zak met slang en al met hoge snelheid tussen de spaken rond. “Hé, je zak zit tussen de spaken”, riep een of andere grapjas toen nog. Uiteindelijk heb ik het ding toch nog heelhuids aan de patiënt kunnen geven.

Nóg een staaltje.

Enkele weken later reed ik nogal vlug achteruit de lift uit om plaats te maken voor een andere rolstoeler die de lift ín wilde. Prompt reed ik de ruit van een vitrinekast die daar vlakbij stond, er uit. Hij bleef gelukkig heel.

Mijn soms wat onhandig rijgedrag was inmiddels overal bekend. Als laatste voorval wil ik nog melden, dat ik een keer tegen een deurstijl bij de ingang van het zwembad reed. Dat maakte nogal wat kabaal. Mijn fysiotherapeut was met iemand in het zwembad aan 't oefenen. Toen hij de dreun hoorde sprak hij de historische woorden: “Volgens mij komt daar mijnheer Asselbergs aan”.

Terug naar de realiteit

Je zou bij dit alles bijna vergeten, dat ik in een revalidatiecentrum verbleef, in plaats van op een rijschool. We moeten de ernst van de situatie natuurlijk niet uit het oog verliezen.

Ik werd vooral op bed veel gehinderd door spasmen. Dat hoort nu eenmaal bij een dwarslaesie. Ik heb ook veel last van tintelingen in mijn handen en voeten, een gevoel alsof ze “slapen”.

Intussen ging het dagelijks bezoek onverminderd door. Op 15 maart kreeg ik zelfs hoog bezoek. Niemand minder dan onze eigen burgemeester Ans van de Berg kwam mij bezoeken.

Ik kende haar vooral door het Dweilbandfestival. Zij is ook jurylid. Zij is een schat van een mens en ik heb haar bezoek natuurlijk zeer op prijs gesteld.

Ik kreeg van een paar vrienden die op bezoek kwamen kievietseieren. Die zocht ik zelf ook elk jaar bij ons in de polders. Marianne heeft de eieren thuis gekookt en toen ze een weekendje in Rijndam bleef logeren, hebben we ze samen gegeten.

Ik heb het waarschijnlijk al eerder gezegd, maar ik was zo ontzettend blij met dit soort verrassingen.

Ondertussen gingen we ook steeds meer beseffen met welke beperkingen we in de toekomst verder zullen moeten leven. Er zal veel voor ons veranderen. Onzekerheid en verdriet zijn regelmatig ons deel.

Van de ergotherapeute kreeg ik een hulpstuk dat ik om het heft van mijn lepel en vork moest doen, zodat ik kon gaan proberen om zelfstandig te eten. Dat lukte een beetje. Fijn, want dan konden Marianne en ik eens **samen** eten in plaats van om de beurt. Tevens gingen we met de therapeute na, welke hindernissen wij thuis tegen zullen komen wanneer ik een keer een dagje naar huis kom. Hoe hoog zijn de drempels, kan er een bed beneden staan, waar kan ik gewassen worden en meer van dat soort vragen.

Het is inmiddels eind maart.

Alweer moet ik vanwege een “plekkie” een paar weken op bed blijven. Dat is opnieuw een geweldige tegenvaller. De meeste therapie blijft dan achterwege en is er stilstand in de vorderingen en dus eigenlijk achteruitgang. De enige ontspanning tijdens die dagen geeft de videorecorder. Marianne bracht regelmatig wat videobanden mee van oude vakanties, geliefde cabaretiers enz. Maar je kunt natuurlijk ook weer niet de hele dag naar films kijken.

Lang op bed moeten liggen is niet erg bevorderlijk voor het “moreel”. Je hebt dan (te) veel tijd om te piekeren en dat wilde ik nou juist zo min mogelijk doen. Je gaat dan vooral de negatieve gevolgen van je ziekte zien. Dat is onvermijdelijk, maar het helpt je genezing niet. Ik probeerde en probeer nog steeds om mij vooral vast te houden aan de dingen die ik nog wél kan.

Naar ik hoorde werd er “in de stad” veel over mijn situatie gesproken en soms kwamen de verhalen via Marianne bij mij weer terug. Af en toe werden we daar ook wel eens verdrietig van.

Eén dagje thuiskomen werd al gauw vertaald met:

Paul komt definitief thuis.

Voorzichtig twee stapjes zetten werd:

Paul loopt al met krukken enz.

Kortom, het gaat goed met Paul.

Natuurlijk ging het goed met Paul, zeker in vergelijking met de berichten gedurende de eerste weken na het ongeluk, maar in verhouding met de situatie van vóór het ongeluk gaat het natuurlijk allerbelabberdst met Paul. Hij kan niet normaal lopen, niet schrijven, niet jagen, niet badmintonnen, niet viool spelen.

De wond in de elleboog wilde maar niet dicht gaan en het “plekje” wilde ook niet vlot genezen. We bleven hopen op verbetering, op vooruitgang. Gelukkig vermeldt het dagboek met enige trots, dat ik zelf voor het eerst getelefoneerd heb naar Marianne. Dat was een prestatie, want die druktoetsen gingen heel zwaar. Ook probeerde ik een cryptogram met mijn linkerhand met blokletters in te vullen. Ook had ik al één minuut geheel los gestaan en er was ook een bescheiden beweging in mijn rechterhand merkbaar.

We zagen erg uit naar mijn eerste dagje thuis dat waarschijnlijk in april zal zijn. “Wat zal dat een feest zijn”. Dan hoeft Marianne eens een dag niet alleen te zijn in dat grote huis. Dan hoeft ze eens een dag niet naar Rotterdam te komen en ik zie weer eens wat andere mensen dan patiënten en verplegend personeel.

Het is inmiddels april.

Ik ben weer hele dagen uit bed. De therapie richt zich op het staan en zitten en het maken van transfers vanuit het bed in de stoel, vanuit de stoel op de oefenbank en weer terug. Dat was heel belangrijk, want het zou natuurlijk fantastisch zijn als ik vanuit mijn rolstoel een transfer naar een personenauto zou kunnen maken, want anders moet ik steeds met de rolstoel-taxi vervoerd worden. Dat lijkt me zo'n gedoe en het is nog een kostbare grap ook, want ik krijg die taxi slechts bij uitzondering vergoed.

Ondertussen dacht Marianne steeds vaker aan het dreigende noodlot, dat we tóch zouden moeten gaan verhuizen. Ze zocht de kranten intensief door en warempel, er stond een huis te koop dat haar wel wat leek. Het huis was gelijkvloers én het had een flinke tuin. Dat laatste was met name voor haar erg belangrijk.

Ze is meteen gaan kijken en de eerste indrukken waren zeer positief. Dus belde ze zo snel mogelijk de makelaar om optie te vragen. Die kregen we niet. Met nog wat uitleg over onze bijzondere situatie kregen we alsnog twee dagen optie. We hebben toen een familielid gevraagd om het huis van binnen en van buiten op video te zetten, zodat ik die in Rijndam kon bekijken. Fijn dat er zulke technieken bestaan.

Een huis kopen dat je zelf niet gezien hebt, is een lastige opgave. Vanuit mijn bed heb ik het huis tot in de kleinste details kunnen bekijken en ook ik was er enthousiast over. Ik zag zeer veel voordelen ten opzichte van onze huidige woning.

Enkele dagen daarna hebben we het huis gekocht. Geen champagne, want we hadden allebei gemengde gevoelens bij deze min of meer gedwongen aankoop.

Enkele weken later kwam Marianne met een hele stapel papier naar Rotterdam toe, onder andere met de voorlopige koopakte.

Ik moest op elke bladzijde een paraaf zetten en op twee plaatsen mijn handtekening. Ik had op schrijfles al wat geoefend, want ik was altijd rechts, maar moest nu links leren schrijven.

Het werd geen mooie handtekening, maar “ze moesten het er maar mee doen”.

Toen ik 's middags bezoek van enkele collega's kreeg vertelde ik met trots, dat we een huis gekocht hadden en dat ik met mijn linkerhand de belangrijke handtekening had gezet. Daarop vroeg een collega: “Met je **linkerhand** tekenen, is dat **rechtsgeldig**?”.

Dat vond ik wel 'n goeie!!

In die dagen werden er clubkampioenschappen gehouden in de badmintonclub, waarvan ik al 35 jaar lid was, maar die ik nu noodgedwongen vaarwel moest zeggen. Hoezeer was ik gegrepen door het feit, dat het bestuur had besloten om mij Ereid van deze club te maken en tevens had bedacht om een wisselbeker in te stellen, die mijn naam draagt. Té veel eer vind ik, maar toch heel lief!!

We bleven steeds vuriger uitzien naar mijn eerste thuiskomst. Die zou waarschijnlijk op Eerste Paasdag zijn.

Rijndam stelde als voorwaarde, dat er een bed en een tillift in de kamer zou staan voor het geval ik overdag zou willen rusten. Ik mocht de eerste keer nog niet blijven overnachten. We moesten eerst maar eens zien of een “dagje thuis” in ons huis wel zou lukken. We lieten een rijplank voor de voordeur leggen en de trap naar de tuin aanpassen.

Eerste Paasdag, 23 april 2000

Ruim drie maanden na het ongeluk kwam ik weer voor de eerste keer thuis. Het huis stond vol met bloemen, ondanks het feit, dat we zo min mogelijk ruchtbaarheid aan dit heuglijke feit hadden gegeven. We wilden zo graag eens samen zijn, zonder bezoek. Voor speciaal vervoer voor deze dag was gezorgd. Kennissen hadden hun z.g. Pausmobiel beschikbaar gesteld. Ik kon daar met mijn rolstoel zo inrijden.

Ik had me die ochtend lekker gedoucht. Ik moest er altijd extra goed op letten, dat ik vooral mijn liezen goed afdroogde. Toen ik dat zelf nog niet goed kon, hielp de dienstdoende verpleegkundige mij daar altijd bij. Ik noemde haar dan altijd *Liezelore*.

Ik had me bijna helemaal zelf aangekleed, behalve mijn sokken en schoenen, want die kon ik zelf niet aankrijgen.

Ik had de verpleging geroepen om me daar even bij te helpen. Een nogal stugge verpleger kwam mijn kamer binnen en zei: "Die sokken en schoenen kunt u toch wel zelf aandoen?" Ik legde hem uit, dat zoiets met één hand niet lukt, waarop hij reageerde met de "bemoedigende" woorden: "U geeft het geloof ik nogal gauw op, maar dat zal wel een kwestie van karakter zijn".

Ik was met stomheid geslagen, maar gelukkig was ik nog adrem genoeg en zei: "Ik denk inderdaad, dat onze karakters nogal van elkaar verschillen". Hij was er in ieder geval in geslaagd om mijn vrolijke stemming te verzieken. (Ik heb hem hierop later aangesproken en hij heeft toen alsnog zijn excuses aangeboden).

De thuiskomst was fijn en natuurlijk ook een beetje emotioneel, maar we hebben er intens van genoten. 's Avonds moest ik helaas weer terug naar Rijndam. Omdat het zo goed was gegaan, mocht ik ook Tweede Paasdag naar huis en het weekend daarop (Koninginnedag) mocht ik zelfs voor de eerste keer thuis blijven overnachten. Wat een weelde zeg, vooral voor Marianne, want zij hoeft dan twee dagen niet naar Rotterdam te reizen.

Koninginnedag 2000

Het was niet een echt zonnige dag, maar ik had er erg naar uitgezien om de stad in te gaan om even een terrasje te pikken op de grote Markt (er zijn er tóch genoeg). Van de ene kant zag ik er erg tegenop om als “rijdend” voorwerp in mijn rolstoel door de stad gereden te worden, anderzijds wilde ik me graag aan de mensen laten zien. Ik wist namelijk, dat er nog veel mensen het idee hadden, dat ik nog grotendeels verlamd was of zelfs dachten, dat ik nog niet kon praten!!!!

Wat was ik blij, dat ik gegaan was. Het was een geweldige fijne middag. Wat zag ik veel bekenden en blijkbaar kenden veel mensen mij. Ik werd er verlegen van. Het leek wel op een receptie, daar op de Markt. Het was vooral een overwinning van weerskanten. Men zag, dat ik weliswaar in een rolstoel zit, maar men merkte ook dat er in mijn verdere doen en laten eigenlijk niet veel veranderd was.

Toen we van de Markt terug naar huis liepen kwamen we nog een dame tegen die tegen mij zei: “Toch fijn hè, zo’n rolstoel”. Ik wist wat ze bedoelde, maar het kwam wat ongelukkig over.

Thuis wachtte ons een heerlijk dineetje mét asperges. Zoiets kreeg ik niet in Rijndam. Ook Marianne was toe aan een uitgebreide, lekkere maaltijd, want daar kwam ze alleen ook nooit aan toe. Het werd een weekend om niet gauw te vergeten.

Het is inmiddels mei 2000

De revalidatie ging natuurlijk onverminderd door. Ik liep al een beetje door de gang met een rollater (ik noem zo'n ding altijd een boodschappenkarretje voor oude dames).

Ook moest ik proberen om zoveel mogelijk zelfstandig te lopen, dus zonder hulpmiddelen. Dat ging niet echt van een leien dakje. Ik werd erg gehinderd door spasmen in mijn rechterbeen en ben erg bang om te vallen. Mijn spiermassa is flink afgenomen. Ik weeg 10 kilo minder dan vóór het ongeluk. Daarom moet ik veel spieroefeningen doen zoals beenfietsen en handfietsen. Verder wordt bijna elke dag mijn rechterschouder dóorbewogen. Op zekere dag mocht ik proberen of ik trappen kon lopen. Tot mijn verbazing én vreugde merkte ik dat dat ging. Ik kon 10 treden op én ook weer terug. Ik was daar natuurlijk apetrots op.

Toen ik met mijn therapeut weer voorzichtig aan het lopen was, zei ik hem, dat ik wel eens wilde oefenen op “ongelijk terrein”. Hij vroeg me: “Waarom wil je dat leren?”.

Ik zei: “Nou, vlak bij Bergen op Zoom ligt er een mooi bos met wat kleine weilandjes ertussen en daar komen 's avonds graag reeën eten en misschien kan ik er dan wel eens eentje schieten”. “Schieten”, riep hij hoogst verbaasd, “wat is dat nou voor onzin, nee hoor, dat ga ik jou niet leren!” Hij bleek jagen zielig te vinden, maar hij gaf toe dat hij met Kerstmis soms wel eens reebiefstukjes at.

Thuis moest er heel veel geregeld worden. Ons huis moest verkocht worden en in het nieuwe huis moeten allerlei aanpassingen aangebracht worden, zodat ik mij daar in de toekomst gemakkelijk zal kunnen bewegen. Er kwam ontzettend veel op Marianne af, maar toch kwam ze nog elke dag naar Rotterdam toe.

De weekenden thuis waren een welkome afwisseling in de lange, taaie weken. Ik bleef natuurlijk heel erg afhankelijk van haar

hulp, terwijl zij juist hoopte in de weekenden wat meer tijd voor zichzelf te hebben.

Ondanks het verblijf in Rijndam gingen de weken voor mij redelijk snel voorbij. Ik werd overdag immers aardig beziggehouden met therapie. Ook probeerde ik met enkele medepatiënten de dagen zo aangenaam mogelijk door te brengen. Met sommigen had ik een heel goede band. We probeerden elkaar vooral te stimuleren en kracht te geven. Dat is de enige en beste manier om elkaar te helpen. Zeuren of klagen wordt er niet of nauwelijks geaccepteerd. Ook in een revalidatiecentrum kan de wereld soms hard zijn. Soms nam ik Rijndam wel eens “mee naar huis”. Ik praatte er vaak met Marianne over, maar zij had meestal heel andere dingen aan haar hoofd. Ze moet thuis heel veel zaken alléén regelen en uit haar dagboek op te maken kostte haar dat heel veel energie. Ze had regelmatig momenten, dat ze het even niet meer zag zitten.

Half mei kreeg ik van de revalidatiearts te horen, dat ik in de maand juli definitief naar huis mocht, omdat ik de noodzakelijke therapie ook in dagbehandeling kan krijgen. Van de ene kant vond ik dit geweldig goed nieuws, van de andere kant vroeg ik mezelf af: “Zit ik nu op mijn eindniveau waar ik het de rest van mijn leven mee zal moeten doen?” Die vraag moest ik eigenlijk met “ja” beantwoorden.

De komende maanden zou de therapie zich vooral nog richten op het verbeteren van mijn looptechniek. Verder ging ik van tijd tot tijd met een kleine groep patiënten onder leiding van een ergotherapeut met een elektrische scooter de straat op om onze rijvaardigheid te vergroten. Immers, de meeste patiënten zijn in de toekomst aangewezen op een scooter. Dat geeft iets meer comfort dan een rolstoel en je kunt er ook grotere afstanden mee afleggen.

Ik kreeg in die dagen een éénpersoonskamer. Zoiets is eigenlijk alleen voorbehouden aan patiënten die redelijk zelfstandig zijn. Ik was natuurlijk erg blij met deze verandering.

De laatste loodjes

Zodra je weet, dat het eind van zo'n lang verblijf in Rotterdam in zicht is, gaan de dagen toch weer langer duren.

Ik kreeg veel therapie, ook in het zwembad en in de loopbrug. Ik mocht bepaalde oefeningen zelfs alleen doen. Ik weet nog goed, toen ik een keer in de loopbrug aan 't oefenen was, dat ik door mijn rechterknie zakte. Daar lag ik dan!!

Ik kon niet zelf overeind komen. Dat zijn vervelende momenten. Je wordt dan weer eens flink met je neus op de feiten gedrukt.

Inmiddels kreeg ik toestemming om de weekenden met een dag te verlengen. Dat was heel goed nieuws. Zo bleven er nog maar vier dagen per week in Rotterdam over.

Op een dinsdagavond kwam mijn kaartclub op bezoek. Dat was een feest. We hebben zelfs ook nog gekaart. We waren voor het eerst weer eens voltallig. Zo'n avond is zó ontspannend, dat ik dan wel eens vergeet, dat ik gehandicapt ben. Ik had een speciaal rekje om daar mijn kaarten in te zetten. We zagen allemaal uit naar mijn definitieve thuiskomst in juli, zodat we daarna weer elke dinsdagavond met z'n allen zouden kunnen kaarten.

Ik merkte echt, dat het verblijf in Rijndam me steeds zwaarder ging worden. Ik had er wel vrienden en vriendinnen, maar ik ging me ook steeds meer aan bepaalde mensen of dingen ergeren. Er waren ook weinig vorderingen meer in mijn bewegingen te zien. Ik vond nog wel aardig wat afleiding in Rotterdam tijdens de Europese Voetbalkampioenschappen.

Er werd soms zelfs een speciale ruimte met groot scherm voor de patiënten ingericht. Dat was erg gezellig.

De grote dag, mijn thuiskomst op 11 juli

Na de gebruikelijke woordjes die bij een afscheid horen met hier en daar ook een traan, vertrokken Marianne en ik richting Bergen op Zoom. Ik was erg stil onderweg. Het afscheid nemen van enkele geliefde patiënten, therapeuten en verplegers viel mij zwaarder dan ik had gedacht, maar gaandeweg de reis gingen mijn gedachten gelukkig steeds meer uit naar huis. We reden de Roocklaan in en direct zag ik overal vlaggen die de buurt massaal voor mij had uitgestoken. Er hingen tekeningen aan de voordeur, het huis stond vol bloemen en er lag een dikke stapel post op tafel. De burens kwamen met champagne. Kortom, een fijnere thuiskomst had ik me niet kunnen wensen. Ook nu weer raakte ik behoorlijk geëmotioneerd door de enorme belangstelling die de hele dag en ook de dagen daarna maar steeds doorging.

Tussen de vele cadeaus die ik had gekregen, lag een cd van het Last Concert of the Millennium, het prachtige concert in de Gertrudiskerk van eind december 1999 waar Marianne en ik naar toe geweest waren.

Moe maar voldaan hielp Marianne mij 's avonds uit de stoel omhoog en pakte mijn hand om mij naar mijn bed te brengen.

De cd stond aan en juist op dat moment zong Virginie Huismans het prachtige lied: "Kom, geef mij je hand". Dat werd dus de titel van dit boek!! Toepasselijker konden we deze bijzondere dag niet afsluiten.

De tekst van het lied gaat als volgt:

Kom, geef mij je hand, ik sta aan je zijde.

Gedeelde vreugd, gedeelde smart.

Hoop maar met mij op betere tijden

Ontdek de zon in je hart.

Lang is de weg, maar wij zijn tezamen

Ik steun op jou en jij op mij.

Kijk omhoog naar de hemel en onthoud wat ik zeg:

Het land wat we zoeken is nabij.

De toekomst

Natuurlijk kreeg ik de dagen daarna een terugslag.

Ik realiseerde mij meer en meer, dat ik als gehandicapte en dus als hulpbehoevende verder door het leven zal moeten gaan, terwijl de drang naar onafhankelijkheid steeds groter lijkt te worden.

Ondertussen blijft natuurlijk de hoop bestaan, dat er nog meer verbetering in het lopen zal komen en dat ook mijn rechterarm nog wat meer zal kunnen gaan bewegen. Er zullen ups maar ook zeker downs volgen. Dat kan niet anders. Ik zal zeker niet bij de pakken gaan neerzitten en ik zal vragen wat er op medisch gebied eventueel nog verbeterd kan worden

Naast hoop wordt mijn nieuwe leven ook gevuld met dankbaarheid. Het klinkt wat raar, maar de hele situatie heeft mijn leven ook verrijkt.

De extra waardering die Marianne en ik door dit alles voor elkaar hebben gekregen, is nauwelijks te omschrijven. We vinden elkaar kanjers.

Samen met de kinderen en andere intimi zien we die toekomst dan ook met vertrouwen tegemoet.

Persoonlijk ben ik bijzonder trots, maar ook erg geraakt door de enorme, nauwelijks aflatende belangstelling, die ik in al die maanden heb mogen ontvangen. Het aantal brieven en kaarten dat ik heb gehad is gigantisch.

Marianne en de kinderen hebben alle post in albums geplakt en deze staan nu allemaal keurig op een rij in mijn boekenkast. Ik blader er nog regelmatig in.

De bronzen tuba die ik van Prins Wannes II heb gekregen, staat op de schoorsteenmantel in ons nieuwe huis.

In dat huis zijn we een nieuw leven begonnen en we hopen te gaan genieten van alles wat we samen nog kunnen, en dat is nog heel veel. We hopen nu de rust weer terug te krijgen, die met name Marianne zo verdiend heeft.

*Allemaal hartstikke bedankt voor jullie medeleven.
Dit heeft Marianne en mij zeker geholpen.
Laten we afspreken, dat wanneer we elkaar tegenkomen,
we zullen zeggen: “Geef me je hand”.*

Paul

P.S. Wilt u reageren? paul.asselbergs@home.nl